बन्ला त हरियाली सडक ? पृष्ठ ५ मा

विकास खबरपत्रिका राष्ट्रिय साप्ताहिक

sfof{no
थाहा नगरपालिका-८
मिडिया चोक, मकवानपुर
;Dks{g+
९८०७२२५०७२
Odh{n
bikaskhabar@gmail.com

प्रेस काउन्सिलबाट 'क' वर्गको मान्यता प्राप्त

विकास

www.bikaskhabar.com खबरपत्रिका साप्ताहिक

● मकवानपुर, वर्ष-१०, ● अंक-३६, ● २०७४ चैत्र ०५ गते सोमबार, ● 19 March. 2018, ● नेपाल सम्वत्-११३८, ● पृष्ठ-६, ● मूल्य रु. ५/-

कक्षा ८ को परीक्षा

पहिलो पटक स्थानीय तहले लिने

◆ विकास संवाददाता

विगतमा शिक्षा कार्यालयले लिँदै आएको ८ कक्षाको जिल्लास्तरीय परीक्षा यो वर्षदेखि स्थानीय तहले नै लिने भएका छन् । परीक्षा सञ्चालन गर्ने तयारीमा उनीहरु जुटेका छन् । थाहा नगरपालिकाले ८ कक्षाको परीक्षा लिन प्रश्न पत्र तयार गरिसकेको जनाएको छ ।

'नगरपालिकाले परीक्षा सञ्चालनका लागि वडा अध्यक्ष तथा सामाजिक विकास समितिका संयोजक किरण बलको संयोजकत्वमा परीक्षा समिति बनाएको छ,' प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत हरिलाल पुरीले भने, 'परीक्षाको तयारी पूरा भइसकेको छ ।' थाहामा निजी र सरकारी विद्यालयका गरी ८ सय १ विद्यार्थी परीक्षामा सहभागी हुने शिक्षा संयोजक लक्ष्मण दाहालले जानकारी दिए ।

त्यसैगरी थाहानगरको छिमेकी इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाले पनि थाहा नगरपालिकासँग ८ कक्षाको परीक्षाको प्रश्नपत्रका लागि सहकार्य गरेको छ । इन्द्रसरोवरमा २ सय ३९ परीक्षार्थीले ८ कक्षाको परीक्षामा सहभागी हुँदैछन् । जिल्ला सदरमुकाम रहेको हेटौंडा उपमहानगरपालिकाले चैत ८ गतेदेखि सञ्चालन हुने ८ कक्षाको परीक्षा व्यवस्थित ढंगले सञ्चालन गर्न हेटौंडा उपमहानगर-पालिका १८ का वडाध्यक्ष एवं सामाजिक विकास विभागका संयोजक अनिल बानियाँलाई जिम्मेवारी दिएको छ । विभागले परीक्षाको अन्तिम तयारी गरेको छ । हेटौंडा उपमहानगरपालिकामा ८ कक्षाको परीक्षा दिने विद्यार्थीको संख्या ४ हजार ६ सय २५ रहेको छ ।

जिल्लाको पश्चिम क्षेत्रमा रहेको मनहरी गाउँपालिकाले पनि ८ कक्षाको परीक्षाको तयारीका लागि वडाध्यक्ष साधुराम अधिकारीको संयोजकत्वमा परीक्षा समिति गठन गरेको छ । समितिले परीक्षाको तयारी गरिरहेको गाउपालिका अध्यक्ष एकराज उप्रेतीले बताए । विगतमा शिक्षा कार्यालयले जिल्लास्तरीय रुपमा नै एउटै प्रश्नपत्र तयार पारेर परीक्षा लिने गरेको थियो । प्रश्नको मोडेल एउटै भए पनि प्रश्नहरु फरक हुने शिक्षा अधिकारी बद्रीनाथ भट्टराईले बताए । 'परीक्षामा शिक्षा कार्यालयले समन्वय र सहजीकरणको काम गर्ने छ ।' उनले भने। जिल्लाका सामुदायिक र संस्थागत गरेर ८ कक्षामा १० हजार ५ सय ९२ विद्यार्थी छन्रू। स्थानीय तहले परीक्षा सञ्चालन गरे पनि परीक्षा मिति एउटै छ । चैत ८ गतेदेखि ८ कक्षाको परीक्षा सुरू हुनेछ ।

थाहानगरमा परीक्षाको तयारी पूरा

फाइल फोटो

मकवानपुरका स्थानीय तहमा न्यायिक समिति

कार्यविधिमै अलमल

◆ विकास संवाददाता
थाहानगर

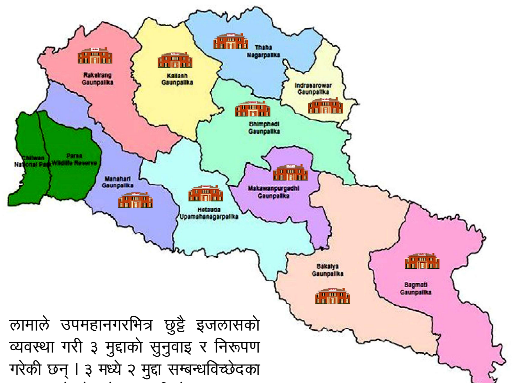

मकवानपुरको थाहा नगरपालिका सहित जिल्लाका अरू गाउँपालिकाहरूले अझै न्यायिक समितिको कार्यविधि पास गर्न बाँकी रहेको छ । मकवानपुरको हेटौंडा उपमहानगरपालिकाले मात्र कार्यविधि पास गरेको छ । जिल्लाका कतिपय स्थानीय तह कार्यविधैमै अलमल रहेको पाइएको छ । स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ अनुसार स्थानीय तहको उपमेयर वा उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा ३ सदस्यीय न्यायिक समिति गठन गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । १० स्थानीय तह रहेको मकवानपुरमा थाहा नगरपालिका एक मात्र पुरूष उपमेयर भएको स्थानीय तह हो । थाहा नगरपालिकामा न्यायिक समितिले छुट्टै इजलास कक्ष राखेर मुद्दाको सुनुवाइ र निरूपण नगरे पनि मुद्दा किनारा लगाउने तथा मेलमिलाप गर्दै आएको जनाएको छ । उपमेयर एवं समिति संयोजक खड्ग गोपालीले भने, 'कार्यालयमा कोठाको अभावका कारण छुट्टै इजलास राखिएको छैन तर मुद्दाको सुनुवाइ र निरुपण कार्य भने गरिएको छ ।' नगरपालिकाको न्यायिक समितिले हेरेका १९ मुद्दामध्ये ११ वटामा मेलमिलाप गराएको संयोजक गोपालीले जानकारी दिए । न्यायिक समितिलाई अझ सशक्त बनाउनका लागि एक जना मेलमिलाप सहजकर्ताको समेत करार सेवा खुलाइएको थाहा नगरपालिकाले जनाएको छ ।

जिल्लाकै एक मात्र उपमहानगर पालिका हेटौंडाले भने इजलास नै राखेर मुद्दाको सुनुवाइ र निरूपण कार्य सुरू गरेको छ । मकवानपुरमा इजलासमा मुद्दाको सुनुवाइ थाल्ने हेटौंडा एक मात्र स्थानीय तह हो । हेटौंडा उपमहानगर-पालिकाका न्यायिक समिति संयोजक मीना लामाले उपमहानगरभित्र छुट्टै इजलासको व्यवस्था गरी ३ मुद्दाको सुनुवाइ र निरूपण गरेकी छन् । ३ मध्ये २ मुद्दा सम्बन्धविच्छेदका र एक लेनदेनको मुद्दा थियो । '२ वटा सम्बन्धविच्छेदको मुद्दामध्ये एउटामा मेलमिलाप भयो । अर्को मुद्दामा झगडियाहरु नमिलेपछि जिल्ला अदालतमा पठाइदियौं,' न्यायिक समिति संयोजक लामाले भनिन्, 'सम्बन्धविच्छेदको मुद्दामा दम्पतीलाई मिलाउन प्रयत्न गर्ने, सकिएन भने जिल्ला अदालतमा पठाइदिने कानुनी व्यवस्था छ ।' लेनदेनको मुद्दाको थप कागजपत्र माग गरिएको उनले जनाइन् ।

मकवानपुरको दुर्गम कैलाश गाउँपालिकाले न्यायिक समितिको कार्यविधि नै पारित गरेको छैन । तर उपाध्यक्ष सुकुमाया लामाको संयोजकत्वमा न्यायिक समिति भने गठन गरेको छरू। गाउँपालिका अध्यक्ष टंक मोक्तानले भने, 'कार्यविधि गाउँसभाबाट पारित नभइसकेकाले इजलास राखेर मुद्दाको सुनुवाइ निरूपण गरिएको छैन ।' गाउँपालिका कार्यविधि बनाउने तयारीमा जुटिरहेको उनको भनाइ छरू। त्यस्तै, मनहरी गाउँपालिकाले पनि कार्यविधि पारित गरेको छैन। 'न्यायिक समितिको कार्यविधि तयार भएपनि गाउँसभा नबसेको गाउँपालिका अध्यक्ष एकराज उप्रेतीले बताए ।' कानुनी व्यवस्थाअनुसार उपमेयर मनिला विष्टको संयोजकत्वमा तीन सदस्यीय न्यायिक समिति गठन गरिएको छ तर मुद्दाको सुनुवाइ गरिएको छैन,' उनले भने ।

यसैगरी, जिल्लाको बकैया र सुदूर पूर्वमा पर्ने बाग्मती गाउँपालिका पनि अझै अलमलमै छन् । दुई गाउँपालिकाले न्यायिक समिति नै गठन गरेका छैनन्। 'कार्यविधि तयार पार्नेतर्फ हाम्रो ध्यान समयमा नै नपुगेकाले न्यायिक समितिको काम अलि ढिला भएको छ।' बाग्मती गाउँपालिकाका प्रमुख सर्केश घलानले भने। भीमफेदी, ठिंगन र राक्सिराङ गाउँपालिकाले कार्यविधि पारित गरेको छैन। तर स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रमा रहेका मुद्दाको सुनुवाइ र निरुपण गर्ने कार्य भने गरिरहेका छन् । संविधान अनुसार स्थानीय तहमा गठित न्यायिक समितिले १४ थरी मुद्दाको सुनुवाइ र निरुपण गर्न पाउने व्यवस्था छ । साँध, सिमाना, आली मिचेको, वृद्धवृद्धालाई बेवास्था गरेको, बालबालिकालाई रेखदेख नगरेको सहित १३ मुद्दा उक्त समितिले निरूपण गर्न पाउँछन् भने सम्बन्धविच्छेद, सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमणसहित ११ प्रकारका मुद्दा मेलमिलाप गराउन सक्ने कानुनी व्यवस्था छ ।

JolQmut 36gf btf{ ;DaGwL h?/L ;'rgf Û

जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो । जन्मेको ३५ दिन भित्रै आफ्नो स्थानीय तहमा गई दर्ता गरौं । जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्य व्यक्तिले र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको व्यक्तिले सूचना दिन सक्छन् । जन्म, मृत्यु, बसाई सराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो । बसाई सराई गर्दा व्यक्ति आफू मात्र बसाई सरी गए व्यक्तिले र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको मुख्य व्यक्तिले दर्ता गर्नु पर्छ ।

yfxf gu/kflnsf
gu/ sfo{kflnsfsf] sfof{no
OGb|o0fLrf}, dsjfgk'/

नेपाल सरकारको सूचना Û

हाम्रो हरेक कदमहरु राष्ट्रिय स्वार्थबाट प्रेरित हुने संस्कृतिको विकास गरौं ।

नेपाल सरकार
;'rgf tyf ;~rf/ dGqfno
सूचना विभाग

सम्पादकीय

सवाल: डढेलो नियन्त्रण पूर्व तयारी

गर्मीयाम शुरु भएसागै डढेलोका घटना बढ्न थालेका छन् । मकवानपुरका विभिन्न सामुदायिक वनहरुमा डढेलो लाग्न थालेका छन् । यद्यपी नियन्त्रण भने भएकाछन् । मकवानपुर डढेलो जोखिमको क्षेत्रमा नै पर्छ । केही वर्षदेखि मकवानपुरमा डढेलोका घटनामा केही कमी आएको देखिन्छ । पछिल्ला वर्षहरुमा क्रमशः डढेलो लागेका स्थानको संख्यामा कमी आएको देखिएको छ । उपभोक्तामा जागेको चेतना, मौसम अनुकूलता आदि कारणले पनि यसो भएको होला । जे भए पनि डढेलोका घटनामा कमी आउनु सकारात्मक संकेत हो । तर यत्तिमै चित्त बुझाउने हो भने कुनै दिन डढेलोको विनाशकारी रुप देखिनसक्छ । त्यसैले हरेक समयमा स्थानीय उपभोक्ता सचेत र सतर्क रहने अनि सरकारी निकाय लगायत सरोकारवालाहरु तयारी अवस्थामा रहनु आवश्यक छ । त्यसका साथै समाजलाई जागरुक बनाउने अन्य समुदाय पनि डढेलो नियन्त्रणमा प्रतिबद्ध हुनु आवश्यक छ ।

पछिल्ला वर्षहरुमा डढेलो नियन्त्रणका लागि सरकारी, गैरसरकारी र जनस्तरको पहलमा केही कामहरु भइरहेका छन् । वन समूहरुमा अग्नि नियन्त्रण सञ्जाल गठनदेखि अग्नि नियन्त्रण औजार वितरणसम्मका काम भइरहेका छन् । त्यस्तै सुरक्षा निकायलाई पनि आवश्यक तालिम दिने र परिचालन गर्ने काम भइरहेको छ । नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी घटनालगत्तकै परिचालन हुने गरेको छन् भने नेपाली सेना वन कार्यालयको अनुरोधमा परिचालन हुने गरेको छ । यस्तो क्रियाकलापलाई अझै बढाउनु आवश्यक छ । नेपालको सन्दर्भमा सुरक्षाकर्मीको कार्यक्षेत्र बाहिरी शान्ति सुरक्षामा मात्र सीमित राख्नु पुरानो सवाल भइसक्यो । मौसमी क्षेत्रमा पर्ने नेपालको सबैभन्दा ठूलो असुरक्षा नै प्राकृतिक प्रकोप हुने गरेको छ । त्यसैले कुनै पनि विपत्बाट हुने क्षति न्यून गर्नु पनि अब शान्ति सुरक्षाकै परिभाषामा राखिनुपर्छ । नेपालमा छुट्टै विपत् व्यवस्थापन मन्त्रालय नै गठन गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिन थालेको छ । यो सन्दर्भमा सुरक्षा निकायहरुलाई प्रभावकारी र सक्षम बनाउनु नितान्त आवश्यक छ । चाहे वर्षातमा बाढी पहिरोको सवाल होस्, चाहे गर्मीमा आगलागीको सवाल होस्, घटनालाई तत्काल नियन्त्रणमा लिन र घटनापछि उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय जति प्रभावकारी अरु हुँदैन ।

आगलागी पनि एक प्रकारको दुर्घटना नै हो । दुर्घटना भएपछि नियन्त्रण गर्ने एउटा सवाल हो, दुर्घटना नै हुन नदिन महत्वपूर्ण सवाल हो । त्यसका लागि समुदायलाई सचेत बनाउनुपर्छ । वन क्षेत्रका स्थानीय समुदाय भनेका उपभोक्ता नै हुन् । नेपालको सन्दर्भमा राम्रो कुरा के छ भने यहााको सामुदायिक वन विश्वमै नमूना मानिन्छ । वन संरक्षण राम्रो हुन सक्यो भने डढेलोका घटना पनि स्वतः कम हुन्छन् । त्यसो त कैयौं उपभोक्ताले आफ्नो वनमा लागेको डढेलो नियन्त्रण गर्ने क्रममा ज्यानसमेत गुमाएका छन् । यो हिसाबले हेर्दा उपभोक्ताहरु वन संरक्षणमा ज्यान दिएर लागेको देखिन्छ । फेरि आगलागीका घटना पनि कुनै न कुनै उपभोक्ताकै लापरवाही र बदमासीले हुने भएकाले सबै उपभोक्तालाई सचेत बनाउनु आवश्यक छ । डढेलो नियन्त्रणका लागि वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन पनि उत्तम उपाय मानिन्छ । हरेक माघ महिनासम्म घाँस निकाल्ने र पुराना रुखहरु निकालेर नयाँ रुख रोप्ने कामलाई प्राथमिकता दिन सके धेरै हदसम्म डढेलो नियन्त्रण हुनसक्छ । हरेक सामुदायिक वनहरुले वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन गर्नुपर्ने कानुनी प्रावधानको अक्षरशः पालना गर्ने र राष्ट्रिय तथा निजी वनहरुमा पनि यो विधि अनिवार्य गर्ने हो भने धेरै हदसम्म डढेलो नियन्त्रण गर्न सकिन्छ । यसका लागि उपभोक्तालाई सचेत र समक्ष बनाउनु आवश्यक छ । उपभोक्ता सचेत र सक्षम भएको अवस्थामा डढेलो लाग्न नदिने स्थिति सिर्जना गर्नुदेखि डढेलो नियन्त्रणमा समेत उनीहरुले योगदान गर्न सक्नेछन् । यसका लागि अब पूर्व तयारीहरु थालिनू पर्दछ ।

yfxf gu/kflnsfsf]lzv/sf[sfp06/af6 lbjfa; ;]jf

विहान	६:१५	बजे काठमाण्डौ (हाइस)
विहान	६:१५	बजे हेटौंडा (फोर्स)
विहान	७:१५	बजे काठमाण्डौ (बस)
विहान	८:00	बजे हेटौंडा (बस)
विहान	८:१५	बजे सिमभन्ज्याङ हुँदै काडमाण्डौ (फोर्स)
विहान	९: 00	बजे काठमाण्डौ (मिनीबस)
विहान	९:00	बजे हेटौंडा जम्बो हाइस
विहान	९:४५	बजे काठमाण्डौ फोर्स
विहान	१0:१५	बजे मार्खु, पालुङ हुँदै हेटौंडा (मिनीबर्स)
विहान	१0:१५	बजे काठमाण्डौ(फोर्स)
विहान	१0:३0	बजे हेटौंडा (फोर्स)
विहान	११:१५	बजे काठमाण्डौ (मिनिबस)
विहान	१२:३0	बजे हेटौंडा (बर्स)
मध्यान्ह	१२:३0	बजे काठमाण्डौ (बस)
मध्यान्ह	१:३0	बजे हेटौंडा (मिनीबस)
दिउँसो	१:३0	बजे पालुङ गोगने पकने (मिनीबस)
दिउँसो	१:३0	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो	२:३0	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो	३:00	बजे पालुङबाट मार्खु (बस)
दिउँसो	३:३0	बजे पालुङबाट काठमाण्डौं (बस)

थप जानकारीको लागि नारायणी यातायात दिवा बस सेवा तथा टिकट काउण्टर दामन शिखरकोट इन्चार्ज अरुण लामा ९८५५0७२३२२ र नरेन्द्र अधिकारी ९८५५0७0५६१

dxTjk0f{ 6]lnkmf]g gDa/x?

पालुङ एम्बुलेन्स (चालक)	९८१४२०७४०१
आग्रा एम्बुलेन्स (चालक)	९८६०२२३७५५
जनकल्याण उच्च मा.वि.	०५७-६२०३६४
थाहा नगरपालिका कार्यालय	०५७-४०००५६
मत्स्यनारायण मा.वि.	०५७-६२०५१२
ईप्रका पालुङ (प्रमुख)	९८५५०६९४९९
प्रहरी चौकी फाखेल	०५७-६९२५१८
जिल्ला प्रशासन मकवानपुर	०५७-५२०३८८
विद्युत प्राधिकरण पालुङ	०५७-४०००२९

आर्थिक समृद्धिका लागि लघुवित्त

8f= e/t/fd 9ufgf

वित्तीय क्षेत्रको विकास, विस्तार एवं स्थायित्वले मुलुकको आर्थिक समृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउँछ । हामीजस्ता विकासोन्मुख राष्ट्रहरूमा पर्याप्त वित्तीय पूर्वाधारको अभावले औपचारिक वित्तीय सेवाको पहुँचमा उल्लेखनीय विस्तार हुन सकेको छैन । बैंकिङ सेवा सुरू भएको आठ दशक पार भइसक्दा पनि अझै आधाभन्दा बढी मानिसमा औपचारिक वित्तीय सेवाको पहुँच नपुग्नु, अधिकांश बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु सहरी क्षेत्रहरूमा सीमित रहनु र विपन्न तथा सीमान्तकृत वर्गका मानिसले वित्तीय सेवाबाट वञ्चित रहनु वित्तीय क्षेत्रका प्रमुख चुनौती हुन् । वाणिज्य बैंक तथा अन्य वित्तीय संस्थाहरूले न्यून आय भएका मानिसहरूलाई बिनाधितो ऋण नदिने भएको हुँदा ग्रामीण क्षेत्र एवं विपन्न वर्गसम्म पुग्नका लागि लघुवित्त कार्यक्रम निकै उपयागी मानिन्छ । अतः सामाजिक, आर्थिक र भौगोलिक रूपले पछाडि परेका मानिसहरूलाई वित्तीय सेवाको पहुँच विस्तार गर्दै लघुउद्यमको माध्यमद्वारा सामाजिक-आर्थिक रुपान्तरण गर्न लघुवित्तलाई एउटा प्रभावकारी वित्तीय औजारका रूपमा लिन सकिन्छ ।

हामीकहाँ उद्यमशीलताको संस्कार छैन । चर्को ब्याजमा लाखौं रूपैयाँ ऋण लिएर लह-लहैमा विदेश जान उत्सुक युवाहरु स्वदेशमै केही उद्यम-व्यवसाय गर्न अग्रसर हुँदैनन् । जागिरको खोजीमा भौंतारिने प्रवृत्ति र मुलुकभित्र पर्याप्त रोजगारीको अभावले लाखौं युवा जनशक्ति वैदेशिक रोजगारीमा जान बाध्य छन् । हरेक दिन लगभग १५ सय युवा जनशक्ति वैदेशिक रोजगारीको खोजीमा नेपालबाट बाहिरिएको अनुमान छ र यस्तो संख्या बर्सेनि तीव्र गतिमा वृद्धि भएको पाइन्छ । बर्सेनि युवा जनशक्तिको विदेश पलायनले कृषिक्षेत्रमा परेको नकारात्मक प्रभावका

बिनाधितो लघुऋण उपलब्ध गराउँछ । परिणास्वरुप उनीहरुको आम्दानीको स्तरमा वृद्धि भई जीवनस्तरमा सुधार, स्वास्थ्य, शिक्षा, पेसागत स्तर, महिला सशक्तीकरण आदिमा वृद्धि भएको तथ्य विभिन्न अध्ययन-अनुसन्धानले पुष्टि गरेको छ । अतः नेपालजस्ता विकासोन्मुख राष्ट्रहरूमा विशेष गरेर गरिबी घटाउन, रोजगारी सिर्जना गर्न तथा वित्तीय सेवाको पहुँच बढाउनका लागि लघुवित्तको भूमिका महत्वपूर्ण रहन्छ ।

नेपालमा लघुवित्त संस्थाहरूले प्रदान गर्ने सेवाहरु अझै पनि सहज ढंगबाट विपन्न तथा सीमान्तकृत वर्गका मानिसहरूसम्म पुग्न नसकेको र पछिल्लो चरणमा लघुवित्त संस्थाहरु अधिकतम मुनाफा आर्जन गर्ने व्यवसायका रूपमा अगाडि बढेको हुनाले लघुवित्तका

वातावरण सिर्जना गर्न सकेमा वैदेशिक रोजगारीप्रतिको निर्भरतामा कमी ल्याउन सकिन्छ ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाको शाखा विस्तारसँगै बैंकिङ सेवामा विस्तार भए तापनि वित्तीय पहुँचमा उल्लेखनीय सुधार आउन सकेको छैन । जबसम्म वित्तीय सेवाको पहुँच सबै वर्ग र समुदायका मानिसहरूसम्म सहज ढंगबाट पुग्न सक्दैन, तबसम्म मुलुकको सन्तुलित एवं दिगो विकासको परिकल्पना गर्न सकिँदैन । त्यसैले वित्तीय सेवाको पहुँच सबै वर्ग र समुदायका मानिसहरूसमक्ष पुऱ्याउन

ग्रामीण क्षेत्रमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको उपस्थिति न्यून रहेको र सञ्चालनमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू पनि विपन्न वर्गका मानिसहरूसमक्ष पुग्न नसकिरहेको परिप्रेक्ष्यमा वित्तीय संस्थाहरूको प्रगाढता कम भएका त्यस्ता क्षेत्रहरूमा लघुवित्तको सञ्जाललाई विस्तार गर्नु जरुरी देखिन्छ । वित्तीय साक्षरता, नवीनतम प्रविधिमा आधारित वित्तीय उपकरणलगायत वित्तीय पहुँच विस्तार कार्यक्रमलाई संघीय संरचनाअनुसार स्थानीय तहका ७ सय ५३ वटै केन्द्रमा न्यूनतम एक बैंक वा वित्तीय संस्थाको विस्तार गर्ने कार्यमा राज्यले यथाशीघ्र ध्यान दिनुपर्छ ।

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

कार्यक्रमहरूलाई ग्रामीणमुखी र सेवामुखी बनाउनु जरुरी छ । सहरी क्षेत्रहरूमा केन्द्रित रहेको लघुवित्त सेवालाई ग्रामीण क्षेत्रमा बस्ने विपन्न तथा सीमान्तकृत वर्गसम्म पुऱ्याउन राज्यले विशेष ध्यान दिनुपर्छ । लघुवित्त क्षेत्रमा देखिएका विसंगति एवं विकृतिहरूको पहिचान गरी

समावेशी वित्तीय प्रणालीको खाँचो पर्छ । लघुवित्त सेवाको सञ्जाललाई नेपालका सबै जिल्ला तथा ग्रामीण क्षेत्रसम्म विस्तार गरेर राज्यले विपन्न तथा पछाडि परेका मानिसहरूलाई वित्तीय सेवाको पहुँच वृद्धि गर्नका लागि आवश्यक वित्तीय पूर्वाधार एवं उपयुक्त वातावरण निर्माण गर्न सकेको खण्डमा मात्र लघुवित्तको मूल मर्म एवं लक्ष्यबमोजिम उल्लेखनीय सफलता हासिल गर्न सकिनेछ । राज्यको एकल प्रयासबाट मात्र वित्तीय सेवाको पहुँच विस्तारमा प्रभावकारिता ल्याउन नसकिने भएकाले वित्तीय संस्थाहरूको प्रगाढता कम भएका त्यस्ता क्षेत्रहरूमा राज्य एवं नियमनकारी निकायले अन्य स्थानीय निकायहरूसँग हातेमालो गर्दै वित्तीय सेवाहरु विस्तार गर्नु आवश्यक देखिन्छ ।

लघुवित्त संस्थाहरूले वित्तीय सेवाको अतिरिक्त वित्तीय साक्षरता, लघु व्यवसाय-उद्यम विकासका लागि आवश्यक सीपमा जोड, महिला सशक्तीकरण, चेतनामूलक गतिविधि आदिजस्ता गैरवित्तीय सेवा प्रदान गरेको खण्डमा लघुवित्तको दायरा फराकिलो बनाउन सकिन्छ । आर्थिक वृद्धिका प्रबल सम्भावना रहेका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी कृषि, पर्यटन, जलविद्युत, उद्योग आदिजस्ता उत्पादनशील क्षेत्रमा वित्तीय क्षेत्रको लगानीकेन्द्रित गरी उच्च आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ ।

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

कारणले सहरीकरण, उर्वर जग्गाको खण्डीकरण, घडेरीकरण र जग्गा बाँझो राख्ने प्रवृत्ति बढ्दै गइरहेको हुँदा यसलाई निरूत्साहित गर्नु जरूरी छ । देशमा दिनानुदिन बढ्दै गइरहेको बेरोजगारी समस्या समाधान गर्नका लागि लघुवित्त सेवाको माध्यमद्वारा लघुउद्यम-व्यवसाय प्रतियुवाको आकर्षणमा वृद्धि गरी पर्याप्त रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न सकिन्छ । उद्यमशीलतामा आधारित अर्थतन्त्रले मुलुकलाई आर्थिक समृद्धिको मार्गमा डोर्याउँछ । नेपालको अर्थतन्त्रलाई दिगो एवं सबल बनाउनका लागि रेमिट्यान्स तथा वैदेशिक रोजगारीको पर निर्भरतालाई क्रमशः घटाई आत्मनिर्भर बनाउन कृषि, उद्योग, पर्यटन एवं सेवामूलक क्षेत्रहरूको विकास तथा विस्तार गर्न जरूरी छ ।

न्यून आय भएका मानिसहरूलाई लघुवित्तले बिनाधितो लघुकर्जा प्रदान गर्नुका साथै लघु बचत, लघु उद्यम वा व्यवसाय, लघु बिमा, लघु पेन्सन, लघु विप्रेषण आदिजस्ता सेवाहरु प्रदान गर्छ । व्यावसायिक तथा उत्पादनशील क्षेत्रहरु जस्तै माछापालन, कुखुरापालन, तरकारी खेती, घरेलु उद्योग, व्यापार वा व्यवसाय सञ्चालन आदिजस्ता कार्यमा उत्प्रेरित गर्दै आयआर्जन गर्न र रोजगारीका अवसरहरु सिर्जना गर्न सहयोग पुऱ्याउँछ । लघुवित्तले समूहमा आबद्ध मानिसहरूलाई वित्तीय शिक्षा प्रदान गरेर व्यावसायिक योजना तर्जुमा गर्न र उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी गर्नका लागि

यसलाई व्यवस्थित बनाउन वित्तीय संस्थाहरूसँगसँगै नियमनकारी निकाय पनि बेलैमा सचेत हुनुपर्छ । लघुवित्त संस्थाहरूले वित्तीय सेवाको अतिरिक्त वित्तीय साक्षरता, लघु व्यवसाय-उद्यम विकासका लागि आवश्यक सीपमा जोड, महिला सशक्तीकरण, चेतनामूलक गतिविधि आदिजस्ता गैरवित्तीय सेवा प्रदान गरेको खण्डमा लघुवित्तको दायरा फराकिलो बनाउन सकिन्छ ।

आर्थिक वृद्धिका प्रबल सम्भावना रहेका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी कृषि, पर्यटन, जलविद्युत, उद्योग आदिजस्ता उत्पादनशील क्षेत्रमा वित्तीय क्षेत्रको लगानीकेन्द्रित गरी उच्च आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ । कृषिक्षेत्रलाई व्यवसायीकरण एवं आधुनिकीकरण गर्न, पर्यटन क्षेत्रको विस्तार गर्न, युवा-जनशक्तिको पलायन रोक्न र रेमिट्यान्समुखी अर्थतन्त्रको पर निर्भरतामा कमी ल्याई स्वदेशमै रोजगारीका अवसरहरु सिर्जना गर्नका लागि उद्यमशीलताको संस्कृतिलाई प्रवर्द्धन गर्नु जरूरी छ । लघुवित्तले विशेष गरेर हालसम्म महिलावर्गलाई मात्र समेटेको हुँदा वैदेशिक रोजगारीमा जाने सबै युवालाई स्वदेशमै लघुउद्यम वा व्यवसाय सञ्चालनका लागि उत्प्रेरित गर्नु जरूरी छ । बैंक, वित्तीय संस्था र सहकारीमार्फत सहुलियत ब्याजदरमा बिनाधितो शिक्षित एवं अशिक्षित युवाहरूलाई ऋण उपलब्ध गराउनुका साथै तालिम वा सीपका माध्यमद्वारा उनीहरूलाई स्वदेशमा उद्यम वा व्यवसायका लागि आवश्यक

ग्रामीण क्षेत्रमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको उपस्थिति न्यून रहेको र सञ्चालनमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु पनि विपन्न वर्गका मानिसहरुसमक्ष पुग्न नसकिरहेको परिप्रेक्ष्यमा वित्तीय संस्थाहरूको प्रगाढता कम भएका त्यस्ता क्षेत्रहरूमा लघुवित्तको सञ्जाललाई विस्तार गर्नु जरूरी देखिन्छ । वित्तीय साक्षरता, नवीनतम प्रविधिमा आधारित वित्तीय उपकरणलगायत वित्तीय पहुँच विस्तार कार्यक्रमलाई संघीय संरचनाअनुसार स्थानीय तहका ७ सय ५३ वटै केन्द्रमा न्यूनतम एक बैंक वा वित्तीय संस्थाको विस्तार गर्ने कार्यमा राज्यले यथाशीघ्र ध्यान दिनुपर्छ । यसका लागि मूलतः राज्यले वित्तीय साक्षरता र वित्तीय समावेशीकरण कार्यलाई राष्ट्रिय अभियानका रूपमा अगाडि बढाउनुपर्छ । राज्यको मूलधारबाट पछाडि परेका वर्ग वा समुदायका मानिसहरूलाई समेत वित्तीय सेवा उपभोग गर्ने वातावरण सिर्जना गरेर उनीहरूमा रहेका सम्भावित क्षमता एवं अवसरहरूको अधिकतम उपयोग गर्नका लागि वित्तीय समावेशीकरण अभियानमा लघुवित्त सेवा प्रभावकारी मानिन्छ । गरिबीको रेखामुनि रहेका विपन्न तथा सीमान्तकृत वर्गका मानिसहरूलाई वित्तीय तथा गैरवित्तीय सेवाहरु प्रदान गरेर सामाजिक-आर्थिक रूपान्तरण गर्दै मुलुकलाई आर्थिक रूपले समृद्धि र समुन्नतिको मार्गमा अगाडि बढाउन लघुवित्त एउटा उपयोगी वित्तीय औजार बन्न सक्छ ।

(लेखक लघुवित्त र वित्तीय समावेशीकरण विषयका विज्ञ हुन् ।)

साक्षरता ८० प्रतिशत पुगेको दाबी

नेपालको साक्षर जनसंख्या ८० प्रतिशत पुगेको दाबी गरिएको छ । सो जनसंख्या पाँच वर्षभन्दा माथिको हो । शिक्षा मन्त्रालय र युनेस्को काठमाडौँले बिहीबार आयोजना गरेको सङ्घीयतामा अनौपचारिक शिक्षासम्बन्धी कार्यशालामा शिक्षा सचिव मधुप्रसाद रेग्मीले नेपालको साक्षर जनसत्या ८० प्रतिशत नाघेको दाबी गरे । गत २०६८ सालमा सम्पन्न राष्ट्रिय जनगणनाले नेपालमा ६५ दशमलव ९ प्रतिशत नागरिक साक्षर रहेको देखाएको थियो । गत २०५८ सालमा यो प्रतिशत ५४ दशमलव १ थियो । २००७ सालमा नेपालको साक्षरता दर दुई प्रतिशत रहेको अनुमान गरिएको थियो ।

अनौपचारिक शिक्षा केन्द्रका निर्देशक चूडामणि पौडेलले यसबीचमा नेपालले साक्षरतासम्बन्धी अभियान सञ्चालन गरेकाले साक्षरको जनसंख्या उल्लेख्य रूपमा वृद्धि भएको बताए । उनका अनुसार हालसम्म ४५ जिल्लाले साक्षर घोषणा गरिसकेका छन् ।

२०६५ सालसम्ममा १५ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका ७८ लाख व्यक्ति निरक्षर थिए । उनीहरु प्रायः सबैलाई साक्षर तुल्याइसकिएको दाबी सो केन्द्रको छ । हाल साक्षरतासम्बन्धी कार्यक्रम नभए पनि निरन्तर सिकाइ कार्यक्रम सञ्चालन गरिँदै आएको छ । साक्षर अभियान कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरेको भन्दै केही वर्षअघि युनेस्कोले २० हजार अमेरिकी डलर राशि भएको पुरस्कारबाट नेपाललाई पुरस्कृत गरेको थियो ।

शिक्षा सचिव रेग्मीले अनौपचारिक शिक्षासम्बन्धी कार्यक्रम अब स्थानीय तहले अगाडि बढाउनुपर्ने बताउँदै ललितपुर महानगरपालिकाले खटिएका शिक्षा सेवाका कर्मचारीलाई फिर्ता पठाएको विषयले आफूहरूको निकै चित्त दुःखेको गुनासो गरे ।

अनौपचारिक शिक्षा केन्द्रका निर्देशक पौडेलले अब क, ख, ग र घ लेख्न जान्नेलाई मात्र साक्षरका रूपमा परिभाषित गर्न नमिल्ने तर्क गर्दै सूचनाप्रविधिको प्रयोग गर्न सक्नेलाई साक्षरका रूपमा परिभाषित गर्नुपर्ने बताए । कार्यक्रममा काठमाडौँ महानगरपालिकाका उपप्रमुख हरिप्रभा खड्गी र ललितपुर महानगरपालिकाका उपप्रमुख गीता सत्यालले आफूहरूले अनौपचारिक शिक्षालाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाउने प्रतिबद्धता व्यक्त गरिन् । शिक्षा विभागका महानिर्देशक बाबुराम पौडेलले शिक्षा मन्त्रालयले नयाँ संरचनाको खाका तयार गरिरहेको र त्यसमा अनौपचारिकसम्बन्धी अलग्गै शाखा स्थापना गर्न लागेको जानकारी दिए ।

प्याक्टका १३ आयोजना भागे, हाजिरको उर्दी

नेपालको कृषि सम्बन्धी सबैभन्दा ठूलो आयोजना व्यवसायिक कृषि तथा व्यापार आयोजना (प्याक्ट) ले दिएको रकम लिएर १३ आयोजना बेपत्ता भएका छन् । पैसा लिएर आयोजना नै बेपत्ता भएपछि प्याक्टले ती संस्थालाई १५ दिन भित्र रकम दाखिला गरी सम्पर्कमा आउन भनेको छ ।

विभिन्न मितिमा सम्भौता गरी रकम दाखिला नगरेका त्यस्ता व्यवसायिक संस्थालाई सम्पर्कमा नआए कारवाही गर्ने चेतावनी समेत आयोजनाले दिएको छ । ती संस्थाको कार्य सम्पादनको आधार मा मूल्यांकन गर्दा तोकिए बमोजिमको काम नगरेको तथा विवरण नबुझाएको भन्दै तत्काल विवरण बुझाई रकम दाखिला गर्न भनिएको हो ।

lo xg /sd lnP/ efUgx?

प्याक्टले लालीगुराँस तरकारी उत्पादन महिला कृषक समूह सिपाली काभ्रेका मिनाकुमारी शाहीलाई ३ लाख २८ हजार ५०० रुपैयाँ, महिला बाख्रा पालन समिति कनकपुर रौतहटका महेन्द्रराय यादवलाई ३ लाख २० हजार १५५ रुपैयाँ, न्यूसेती दुग्ध संकलन केन्द्र कैलालीका दुर्गाबहादुर बमलाई ६ लाख ९८ हजार रुपैयाँ र अन्नपूर्ण हर्बल कम्पनी प्रालि कैलालीका सिता शाहीलाई ७ लाख ४ हजार ६६३ रुपैयाँ रकम दाखिला गर्न भनेको छ ।

यस्तै जनज्योति पशुपंक्षी पालन कृषक सहकारी संस्था दाङका मुल्धन रोका मगरलाई ६ लाख १३ हजार ५०० रुपैयाँ, सम्राट एण्ड दीप पोल्ट्री फर्म सुर्खेतका दिपकुमार राईलाई २ लाख ५०० रुपैयाँ, मेहनती कृषक समूह कपिलवस्तुका यशोदा शुक्लालाई १ लाख ३१ हजार १६८ रुपैयाँ, स्वाबलम्बी कृषि तथा पशुपालन सहकारी संस्था मुरलीभन्ज्याङ धादिङका सूर्यबहादुर लामिछाने मगरलाई १४ लाख ६५ हजार ९८३ रुपैयाँ र भूसाल एग्रो ट्रेडिङ चैनपुर चितवनका पूर्णदत्त जैशीलाई ७ लाख ४४ हजार ९९३ रुपैयाँ १५ दिन भित्र दाखिला गर्न भनिएको छ । आयोजनाको अनुसार प्रगतिशिल कृषक समूह पटियाही रौतहटका अर्जुनराय यादवलाई ७ लाख ४४ हजार ३३६ रुपैयाँ, जनज्योति किसान कृषक समूह जमुनीया सर्लाहीका राजदेव रायलाई ६ लाख ७१ हजार ९ सय रुपैयाँ, नन्दनी गाई फार्म मलगंवा सर्लाहीका शिवजीप्रसाद साहलाई १ लाख ६० हजार २ सय रुपैयाँ र साना किसान कृषि जागरण सहकारी संस्था बर्दिबासका विष्णु तामाङलाई २ लाख ४२ हजार १५० रुपैयाँ दाखिला गर्न भनिएको छ ।

शुल्क निर्धारणमा अन्यौलता

आगामी वैशाखमा सुरू हुने नयाँ शैक्षिक सत्रका निम्ति शुल्क निर्धारण नहुँदा विद्यालय सञ्चालक र अभिभावक अन्योलमा छन् । शिक्षा नियमावलीअनुसार शैक्षिक सत्र सुरू हुनु तीन महिनाअघि संस्थागत (निजी) विद्यालयको शुल्क निर्धारण हुनुपर्नेमा अहिलेसम्म निकाय नै गठन भएको छैन ।

यसअघि जिल्ला शिक्षा कार्यालयले शुल्क निर्धारण समिति गठन गर्थ्यो । समितिले अभिभावक तथा सरोकारवाला पक्षसहितको बैठकबाट शुल्क तोक्दै आएको थियो । मुलुक संघीय संरचनामा गएसँगै विद्यालय तह सञ्चालन जिम्मेवारी स्थानीय तहमा छ ।

प्रदेश नाकामा विषादी परीक्षण प्रयोगशाला

सरकारले सर्वसाधारणको ज्यानै जाने गरी आयात हुने बिषादीयुक्त तरकारी, फलफूल खाद्यन्नको गुणस्तर परिक्षण गर्न सातवटै प्रदेशको नाकामा अत्याधुनिक प्रयोगशाला निर्माण गर्ने भएको छ । बाणिज्य मन्त्रालयमा बिहिबार बसेको सरोकारवाला मन्त्रालयको बैठकले यस्तो निर्णय गरेको हो । बाणिज्य मन्त्रालयले तरकारीको गुणस्तरलाई ध्यानमा राख्दै सचिव चन्द्रकुमार घिमिरेको अध्यक्षतामा सरोकारवाला निकायसहितको बैठक राखेको थियो ।

'ज्यानै जाने गरी उच्च बिषादीयुक्त तरकारी खुलेआम नेपालमा भित्रिन्छ भन्ने समाचार प्रकाशित भएपछि गम्भिर रूपमा हाम्रो ध्यान आकर्षित भएको छ, बिषादी र आर्सेनिकयुक्त तरकारी, फलफूल तथा खाद्यान्नसम्बन्धी समस्यालाई तत्कालै र दीर्घकालिन रूपमा समाधान गर्न समाचारलाई आधार बनाएर बिहिबार सरोकारवाला मन्त्रालयसहित बैठक बसेर केही महत्वपूर्ण निर्णय गरेका छौं,' बाणिज्य सचिव घिमिरेले भने, 'हामीले गरेका निर्णयहरू तत्कालै कार्यान्वयनमा ल्याउन म कटिवद्ध छु । विस्तारै यस्ता समस्या समाधान हुँदै जानेछ ।'

सचिब घिमिरेको अध्यक्षतामा बसेको बैठकमा अर्थ मन्त्रालय, कृषि विकास मन्त्रालय, भन्सार बिभाग, खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण बिभागका अधिकारीहरू सहभागी भएका थिए । बैठकले भार तलगायत तेश्रो मुलुकबाट आयात हुने उच्च विषादी तथा आर्सेनिकयुक्त तरकारी, फलफूल, खाद्यन्न बीउ बिजन, पशुपंक्षीको गुणस्तर परीक्षण तथा नियमन गर्न सातवटै प्रदेशमा अत्याधुनिक प्रयोगशाला निर्माण गर्ने बिषयसहित चार बुंदे निर्णय गरेको हो ।

बैठकले सकेसम्म नाका नजिकै नभए प्रदेशको सुविधा भएको स्थानमा यस्ता प्रयोगशाला निर्माण गर्ने निर्णय गरेको हो । नाकामा प्रयोगशाला तोक्दा वा निर्माण गर्दा अत्यावश्यक भौतिक पूर्वाधार, जनशक्ति र परीक्षणमा लाग्ने समयलाई ध्यानमा राखेर प्रविधियुक्त नाकाको व्यवस्था गर्ने जिम्मेबारी कृषि विकास र पशुपन्छी मन्त्रालयलाई दिइएको छ । 'मानव, पशुपंक्षी र नवस्पति स्वास्थ्यमा विषादीबाट पर्न सक्ने नकार त्मक असरलाई न्युनिकरण गर्न ति दुवै मन्त्रालयलाई आ' नो कार्यक्षेत्रभित्रको योजना तयार पारी कार्यान्वयनमा ल्याउन भनेका छौं,' सचिब घिमिरेले भने ।

बैठकले नेपालमा उत्पादन हुने तथा आयात हुने तरकारी र फलफूलमा प्रयुक्त विषादी-मैक्सीमम रेसिड्यु लिमिट-एमआरएल) तोक्न र कार्यान्वयनमा ल्याउन भन्दै निर्णय गरी त्यसको कार्यान्वयनका लागि कृषि विकास मन्त्रालयलाई जिम्मेबारी दिएको छ । यस्तै नेपालमा उत्पादित र आयात हुने तरकारी तथा फलफूलमा असल कृषि अभ्यास (गुड एग्रीकल्चर प्राक्टिस-जीएपी) र राष्ट्रिय एकीकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन कार्यक्रम (आईपीएम)सम्बन्धी प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाएर प्रमाणिकरण गर्ने विद्यमान व्यवस्थामा सुधार ल्याउन कृषि बिकास मन्त्रालयलाई जिम्मेबारी दिइएको मन्त्रालयका सह प्रवक्ता रामकृष्ण अधिकारीले बताए । अधिकारीकाअनुसार तोकिएको मात्राभन्दा बढी परिमाणमा भेटिने विषादीयुक्त तरकारी तथा फलफूलको उपभोग र आयातलाई निरूत्साहित गर्न सरोकारवाला निकायमार्फत त्यस्ता बस्तु जफत र नियन्त्रण गर्ने काममा गृह, अर्थ मन्त्रालयसहित भन्सार बिभागले पूर्ण रूपमा सहयोग उपलब्ध गराउनुपर्ने निर्णय पनि बाणिज्य मन्त्रालयले गरेको छ ।

प्रत्येक मुलुकमा तरकारी, फलफूल, पशुपंक्षी र खाद्यपदार्थ आयात गर्दा नाका र भन्सार विन्दुमै वैज्ञानिक रूपमा परीक्षण गर्ने व्यवस्था छ तर नेपालमा यस्तो सुविधासहितको व्यवस्था छैन । जसले गर्दा भारतमा लोड हुने तरकारी सीधै नेपालको तरकारी बजारमा भारेर निर्वाद रूपमा बिक्री गर्ने चलन छ । भारतीय तरकारी, फलफूल र खाद्यान्नमा अत्याधिक परिमाणमा बिषादी र आर्सेनिकको मात्रा पछिल्लो समयमा पाइएको छ । अत्याधिक मात्रामा बिषादी भेटिएको भन्दै करिब तीन साताअघि युरोपेली संघसहित खाडी मुलुकले भारतमा उत्पादन भएको तरकारी र फलफूलको आयातमा प्रतिवन्ध लगाएका थिए ।

युरोपेली संघले निर्धारण गरेको मापदण्डभन्दा सात सय ५० गुणा बढी विषादी भारतीय तरकारी तथा फलफूलमा भेटिएको थियो । भारतमा उत्पादन हुने करेला, आलु, भान्टा, परबल, कोसेबाली (सिमी, बोडी, मटर), फर्सी, काउली, बन्दा, काँक्रो, भेडेखुर्सानी, हरियो खुर्सानी, गोलभेडा, भिन्डी, अलफान्जो र अन्य जातका आँप, स्याउ, अंगुरलगायतमा अत्यधिक विषादी भेटिएको भारतीय अखबारहरूले उल्लेख गरेका छन् । नेपालमा आयात हुने तरकारी र फलफूलमध्ये भण्डै तीन चौथाई भारतबाटै आयात हुने गर्छ ।

यस्तै भारतको १२ प्रदेशको ९६ जिल्लामा आर्सेनिकयुक्त पानीबाट उत्पादन भएका हरियो तरकारी, फलफूल र खाद्यान्नमा उच्च परिमाणमा आर्सेनिकको अवशेष भेटिएको भारतीय प्रतिवेदनसमेत सार्वजनिक भएको छ ।

आरपीको माग: स्थानीय तहमै दरबन्दी पाऊँ

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले काज फिर्ता गर्न शिक्षा मन्त्रालयलाई पत्र काटे पछि आन्दोलित भएका श्रोत ब्यक्तिहरू (आरपी) ले आफू कार्यरत रहेकै स्थानीय तहमा दरबन्दी कायम गरी ब्यवस्थापन गर्न माग गरेका छन् । स्थानीय तहकै एकाइका रूपमा कायम गरी आफूहरूलाई श्रोत केन्द्रको प्रमुखको रुपमा राख्न पनि उनीहरूको माग छ ।

नीतिगत रूपमा संघीय तथा प्रदेश सभाले बनाउने ऐन नियमावलीमा श्रोत ब्यक्तिको सरूवा, बढुवा तथा काम कर्तब्य र अधिकारको क्षेत्र निर्धारण गरी स्थानीय तहमा निर्माण हुने नियमावलीमा ब्यवस्था गर्ने र सबै प्रदेशमा उक्त नियमलाई सुनिश्चित गर्नु पर्ने पनि उनीहरूको माग छ ।

काठमाडौंमा आयोजित श्रोत ब्यक्ति समाजको राष्ट्रिय भेलाले श्रोत ब्यक्तिको ब्यवस्थापनका लागि १५ बुँदे अवधारणा पत्र सार्वजनिक गर्दै पालिका भित्र रहेका श्रोत केन्द्र र ब्यक्तिहरूलाई भौगोलिक तथा विद्यालय संख्याका आधारमा पुन संरचना गर्न पनि माग गरेका छन् । श्रोत ब्यक्ति नियुक्तिका लागि शिक्षा मन्त्रालय अर्न्तगत श्रोत ब्यक्ति छनौट सेवा आयोगको स्थापना गर्नु पर्ने, छुट्टै शिक्षा उप समूह अर्न्तगत राखि अद्यावधिक बढुवाको ब्यवस्था गर्नु पर्ने, कुनै पनि वहानामा पद मुक्त गर्ने वा फिर्ता गर्ने कार्यरलाई रोक्न नीतिगत ब्यवस्था गर्ने उक्त अवधारणा पत्रमा उल्लेख छ । संघीय र प्रदेश शिक्षा ऐन कानून बनाउँदा समाजको प्रतिनिधित्व गर्नु पर्ने तथा श्रोत ब्यक्तिका सट्टामा रहेका शिक्षकको पेशागत सुनिश्चितता गर्न पनि माग गरिएको छ । यसका अलावा घर विदा, यातायात साधनको ब्यवस्था लगायत अन्य सुविधा तथा आफ्नो अन्य पेशागत उन्नयन गर्नु पर्ने बुँदा पनि समाजको अवधारणा पत्रमा उल्लेख गरिएको छ ।

भेलामा बोल्दै समाजका तदर्थ समिति अध्यक्ष महेश्वर जंगमले श्रोत ब्यक्तिहरूलाई चलाउने दुस्साहस नगर्न संघीय मन्त्रालयलाई चेतावनी समेत दिए । 'हामीलाई चलाउने दुस्साहस कहाँ बाट आयो ? कुनै लठैतले सिकाएका हुन् की आ' नै मस्तिष्कबाट उब्जेको हो ?' प्रश्न गर्दै उनले भने, 'तपाईहरु लोकसेवाको एउटा परीक्षा पास गरेर मन्त्रालयमा बस्नु भएका`छ हामी शिक्षक सेवा आयोगको परीक्षा, ५ -७ बर्ष शिक्षक अनि फेरी परीक्षा पास गरेर श्रोत ब्यक्ति भएका हौं ।'

शिक्षाका तल्लो निकाय सम्म रहेर काम गर्ने ब्यक्ति श्रोत ब्यक्ति भएको भन्दै उनले हचुवाका भर मा भएको उक्त कदमले आफूहरूको मानहानी भएको समेत दावी गरे ।

सिडिओ कार्यालयको छ महिनादेखि प्रतिवेदन सार्वजनिक भएन

◆ विकास संवाददाता

जिल्ला प्रशासन कार्यालय मकवानपुर ले आˆनो मासिक प्रगति प्रतिवेदन सार्वजनिक नगरेको ६ महिना बितिसकेको छ । सर्वसाधारणलाई कार्यालयले सम्पादन गरेको कामकारवाही बारे जानकारी गराउने उद्धेश्यले यसअघि प्रमुख जिल्ला अधिकारी रहेका नारायणप्रसाद दवाडीले कार्यालयको मासिक प्रतिवेदन फेसबुक तथा अन्य सार्वजनिक संचारमाद्यमबाट बाहिर ल्याउने गरेका थिए । तर, मकवानपुरको प्रजिअ भएर चक्रबहादुर बुढा आइसकेपछि गएको भदौ महिनापछि त्यस्तो कुनै पनि विवरण सार्वजनिक हुन सकेको छैन ।

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनले हरेक ३-३ महिनामा स्वत यस्ता सूचनाहरू सार्वजनिक गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । त्यतिमात्र होइन, राष्ट्रिय सूचना आयोगले परिपत्रै गरेर हरेक ३ महिनामा यस्ता सूचना स्वतस्फूर्त सार्वजनिक गर्न भनेको छ । आयोगले जिल्लामा त्यसरी सूचना सार्वजनिक नगर्ने कार्यालयलाई कारवाही गर्नसमेत प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई अधिकार प्रत्यायोजन गरेको छ । तर, जिम्मा लिने कार्यालयले नै आफ्नो कार्यालयको भए गरेका कामको सूचना महिनौसम्म पनि सार्वजनिक गरेको छैन ।

यसैबीच मकवानपुरका प्रमुख जिल्ला अधिकारी चक्रबहादुर बुढाले हरेक महिना

प्रमुख जिल्ला अधिकारी चक्रबहादुर बुढा

स्वत सार्वजनिक गर्नु पर्ने सूचनाहरू आफ्नो कार्यालयबाट सार्वजनिक गर्ने प्रतिवद्धता जनाएका छन् । सबै कार्यालयमा अनिवार्य सूचना अधिकारीको व्यवस्था र कार्यालयले सम्पादन गरेका सूचनाहरूको अभिलेख र ाखी सार्वजनिक गर्ने गरी केही दिनअघि निर्णय भएकोले एक दुई दिनभित्रै त्यो पूर्णरूपमा कार्यान्वयन हुने उनले बताए ।

उनका अनुसार, सिडिओ कार्यालयले मात्र होइन, जिल्लाभित्रका सबै कार्यालयले यस्ता सूचना सार्वजनिक गर्ने गरी आवश्यक वातावरण बनाईने छ ।

जनप्रतिनीधिको तलब प्रस्ताव

◆ विकास संवाददाता

प्रदेश ३ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यलयले स्थानीय तहका पदाधिकारीको तलब सिफारिस गरेको छ । १ चैत्रको मन्त्रिपरिषद् बैठकले स्थानीय तहको सेवा सुविधासम्बन्धी विद्येयक प्रदेशसभामा पठाउने निर्णय गरेको हो ।

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयले महानगरपालिका प्रमुखको तलब ४६ हजार प्रस्ताव गरेको छरू। उपप्रमुखको ४० हजार २ सय र महानगर का वडाअध्यक्षको २८ हजार प्रस्ताव गरिएको छ । उपमहानगरपालिका प्रमुखको ४० हजार २ सय, उपप्रमुखको ३५ हजार र उपमहानगरका वडाअध्यक्षको २५ हजार प्रस्ताव गरि एको छ । नगरपालिका प्रमुखको मासिक तलब ३५ हजार, उपप्रमुखको ३१ हजार र नगरका वडा अध्यक्षको २२ हजार प्रस्ताव गरिएको छ । गाउँपालिका अध्यक्षको ३१ हजार, उपाध्यक्षको २७ हजार र वडाअध्यक्षको २० हजार सिफारिस गरेको मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यलय स्रोतले जानकारी दियो । जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुखको ४६ हजार र उपप्रमुखको ४० हजार २ सय प्रस्ताव गरिएको छ ।

महानगर कार्यपालिका सदस्य र वडा सदस्यलाई बैठक भत्ता २ हजार, उपमहानगरकालाई १ हजार ५ सय, नगरपालिकालाई १ हजार २ सय र गाउँ कार्यपालिका सदस्य र वडा सदस्यलाई १ हजार बैठक भत्ता प्रस्ताव गरिएको छ । महानगर र उपमहानगर कार्यपालिका सदस्यलाई मासिक १२ सय र गाउँ र नगर कार्यपालिका सदस्यलाई प्रतिमहिना १ हजार सञ्चार खर्च प्रस्ताव गरिएको छ । वडा सदस्यलाई सञ्चार सुविधा छैन । महानगर र उपमहानगरका वडा सदस्यलाई दैनिक भ्रमण भत्ता २ हजार र गाउँ र नगरका वडा सदस्यलाई १६ सय दैनिक भ्रमण भत्ता प्रस्ताव गरिएको छ । सबै पदाधिकारीलाई विदेश भ्रमणमा जाँदा १ सय ५० अमेरिकी डलर र १० लाखको यात्रु बिमा हुने प्रस्ताव मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले गरेको छ ।

१ चैत्रमा बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले स्थानीय तहका पदाधिकारीको सेवा सुविधा र केही सार्वजनिक लिखत प्रमाणीकरण गर्न बनेको विधेयक प्रदेशसभा बैठकमा पेस गर्ने निर्णय गरेको सरकारका प्रवक्ता तोकिएका आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री कैलाश ढुंगेलले जानकारी दिए । उनका अनुसार बैठकले आर्थिक कार्यविधिसमेत पारित गरेको छ ।

मन्त्री ढुंगेलका अनुसार मन्त्रिपरिषद् बैठकले आगामी चैत २० गतेभित्र पूरक बजेट ल्याउने निर्णय गरेको छरू। प्रदेश सभाका पदाधिकारीको सेवा-सुविधासम्बन्धी विधेयक तयार गर्न सैद्धान्तिक सहमति प्रदान गर्ने निर्णय गरेको मन्त्री ढुंगेलले जानकारी दिएरू। उनले आर्थिक विधेयक चैत २० गतेभित्र पेस गरिसक्ने बताए । बैठकले ढुंगेललाई सरकारको प्रवक्ताको समेत जिम्मेवारी तोकेको छ ।

स्थानीय समाचारका लागि सँधै क्लिक गर्नुहोस्
www.bikaskhabar.com
मोबाइलमै पनि आउँछ...

काम नगर्ने कर्मचारीले जागिर छोडे हुन्छः मन्त्री दुलाल

◆ विकास संवाददाता

प्रदेश नंबर ३ का सामजिक विकास मन्त्री युवराज दुलालले सरकारको नीति तथा कार्यक्रमलाई सहयोग नगर्ने मानसिकता भएका कर्मचारिहरूलाई जागिर छोडनको लागि निर्देशन दिएका छन् ।

मकवानपुर महिला समुहले हेटौँडामा गरेको संघियता लैङ्गिक उत्तर दायित्व सेवा प्रवाह विषयक कार्यशाला गोष्टीमा बोल्दै मन्त्री दुलालले सरकार लाई असफल पार्ने मानसिकता बोकेकाहरूले अव कुनै स्थान नपाउने चेतावनी दिएका हुन् ।

जनप्रतिनिधिहरूले कानुन निर्माण गर्ने, उनीहरू कानुनको निर्मता रहेको भन्दै मन्त्री सुवेदीले न्यायपालिकाले पनि राज्यको नीति, राज्यले लिएको अग्रगमनको पक्षलाई स्विकार गर्दै सहयोग गर्नुपर्ने बताए । राजनीति गर्ने कार्यकर्ताहरूले समृद्धिको लागि आफ्नो आन्दोलन पुरा गर्दै देशलाई गणतन्त्र, संघियता सबै दिईसकेको र त्यो लागुको चरणमा रहेको भन्दै अव कर्मचारीहरूले उक्त लागु भएको कुरालाई संस्थागत गर्न सरकारलाई सहयोग गर्नुपर्ने उनको भनाई रहेको थियो ।

कार्यक्रममा बोल्दै मन्त्री दुलालले समाजमा लैङ्गिक विभेद गर्नेलाई कडा भन्दा कडा सजाय हुनेगरी आफुहरू कानुन निर्माणको चरणमा रहेको भन्दै अव जनप्रतिनिधिहरूले न्याय सम्पादन गर्दा कसैको डर र धम्की सहन नपर्ने उनको भनाई रहेको छ । उनले भने, 'तपाई जनप्रतिनिधिहरू निर्धक्क भएर न्यायको पक्षमा लाग्नुस, तपाई सबैभन्दा ठुलो न्यायधिस हो, तपाई कानुनको निर्माता पनि हो, सबैले महशुस गर्नेगरी न्याय सम्पादन गर्ने तपाईहरूको भूमिका पनि हो ।'

कार्यक्रममा बोल्दै जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुरका उपप्रमुख भगवती पुडासैनीले महिला जनप्रतिनिधिलाई काम गर्ने वातावरण अझै सहज भैनसकेको बताईन । महिला जनप्रतिनिधिहरूको समस्यालाई वडा अध्यक्ष, स्थानीय सरकारका प्रमुखहरूले बुझ्नु पर्ने उनको भनाई रहेको छ । महिलालाई काम गर्ने वातावरण निर्माण गर्न समाज तथा परिवार समेत सचेत हुनुपर्नेमा उनले जोड दिईन् ।

कार्यक्रममा बोल्दै भीमफेदी गाउँपालिका अध्यक्ष हिदम लामाले प्रत्येक गाउँपालिकाले महिलामैत्री कानुन निर्माण गर्दै कार्यन्वयन तहमा लैजानुपर्ने बताए । अब लैङ्गिक विभेदको विषयलाई अन्त्य प्रत्येक गाउँपालिका, नगरपालिकाले महत्वपूर्ण विषय बनाउँदै यसलाई अन्त्य गर्ने खालका कानुन निर्माण गर्ने, विभेद गर्नेलाई कारबाही गर्ने, विभेद कम गर्नको लागि विभिन्न चेतनामुलक कार्यक्रमहरूको आयोजना गर्नुपर्ने बताए ।

कार्यक्रममा पत्रकार महासंघका पुर्व केन्द्रीय सदस्य प्रताप विष्ट, मकवानपुर अध्यक्ष हरि हुँमगाई, मनहरी गाउँपालिका अध्यक्ष एकाराज उप्रेती लगाएतले मन्तब्य ब्यक्त गरेका थिए । कार्यक्रममा प्रदेश नंबर २ र ३ का महिला जनप्रतिनिधिहरूको सहभागिता रहेको छ । कार्यक्रम मकवानपुर महिला समुहकी अध्यक्ष इश्वरी वाँनीयाको अध्यक्षतामा भएको हो ।

हेटौंडाको ८० प्रतिशत योजना फछ्र्योंट

◆ विकास संवाददाता

प्रदेश ३ को अस्थायी राजधानी रहेको हेटौंडा उपमहानगरपालिकाले चालु आर्थिक वर्षको ८ महिनामा ८० प्रतिशत योजना फछ्र्योंट गरेको जनाएको छ । आर्थिक वर्षको अन्त्यमा हतार हतार काम गर्ने प्रवृतिलाई जनप्रतिनिधि आएपछि तोडिएको छ । चालु वर्षको फागुनसम्ममा विकास निर्माणमा उल्लेख्य प्रगति गरेको जानकारी दिँदै हेटौंडा उपमहानगरपालिकाका प्रमुख हरिबहादुर महतले असार लाग्दासम्ममा सबै काम सक्याउने लक्ष्य र हेको बताए ।

'आर्थिक वर्षको अन्तिमतिर मात्रै हतारमा काम सक्याउने र बजेट मात्र खेर फाल्ने प्रवृतिको हामीले अन्त्य गर्ने भएका छौं, वर्षा लाग्दासम्म हामीले सबै योजना सक्याउने लक्ष्य राखेका छौं ।' महतले भने । गत फागुन ६ गतेदेखि ८ गतेसम्म चलेको दोस्रो नगरसभाले कुल ७ करोड ५७ लाख ५ हजार रूपियाँ र कमान्तरसमेत गरी उपमहानगरले विकास निर्माणको काम गरिरहेको छ ।

पहिलो नगरसभाबाट स्वीकृत बिनियोजन ऐन २०७४ मा उल्लेख भएअनुसारका केही शीर्षकमा बिनियोजित बजेट अपुग भएको र केही खर्च शीर्षकहरूमा बिनियोजन भएको सबै रकम खर्च हुने अवस्था नरहेको भन्दै दोस्रो नगर सभाबाट विभिन्न शीर्षकमा रकमान्तर गरी काम अघि बढाएको थियो । आगामी आर्थिक वर्षको बजेट निर्माणको लागि पनि केही समयपछि तयारीमा लाग्ने महतको भनाइ छ । 'आगामी वर्ष के काम गर्ने र कस्तो बजेट बनाउने भन्ने विषयमा हामीले अहिले सामान्य माइन्ड मेकिङ मात्र गरेका छौं,' उनले भने-'अबको डेढ महिनापछि बजेट कस्तो बनाउने र स्रोत पहिचान गर्ने विषयमा औपचारिक छलफल सुरू गर्नेछौं ।'

केन्द्रीय सरकारले बनाउने बजेट र णनीतिअनुसार त्यसमा नबाझिने गरी योजना तयार गर्नुपर्ने भन्दै नगर प्रमुख महतले आफूहरू केन्द्रीय बजेट रणनीतिको पर्खाईमा रहेको बताए ।

सुरक्षाकर्मीसहित तीनजनालाई सम्मान

मकवानपुर उद्योग वाणिज्य संघ पश्चिम क्षेत्र समिति मनहरीले सुरक्षाकर्मीसहित तीनजनालाई सम्मान गरेको छ ।

मनहरी बजारमा सीसी क्यामेरा जडानका लागि भूमिका निर्बाह गरेको भन्दै इलाका प्रहरी कार्यालय मनहरीका प्रमुख प्रहरी निरीक्षक चित्र घले तथा संघको भवन निर्माणका लागि जग्गादान गर्ने संघका बरिष्ठ उपाध्यक्ष नारायण सुवेदी र सदस्य रामचन्द्र बर्तौलालाई सम्मान गरिएको हो । संघको छैटौं बार्षिक साधारण सभाको अबसरमा उनीहरूलाई सम्मानपत्र प्रदान गरी सम्मानित गरिएको हो ।

पश्चिम क्षेत्र समितिका सभापति गोविन्दप्रसाद रिजालको सभाध्यक्षतामा कार्यक्रम भएको हो । कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि प्रदेश सभा सांसद इन्द्रबहादुर बानियाँ रहेको थिए ।

भव्य भयो 'रजन जयन्ती'

◆ मञ्जरी बलामी

मकवानपुरको भीमफेदी गाउँपालिका वडा नं. ९ मा रहेको श्री लेकाली बसिफाँट माविको रजत जयन्ती भव्यताका साथ मनाइएको छ ।

नेपालको सामुदायिक र निजि विद्यालयहरूमा भएको समस्याहरू नेपालकै शिक्षा प्रणालीको कारण सिर्जना भएको हो भन्ने कुरा कतै नछिपेको कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि कुमारी मोक्तानले बताइन् । लेकाली बसिफाँट माध्यमिक विद्यालयको रजत जयन्ती समारोहमा रजत स्तम्भको अनावरण तथा रजत जयन्ती समारोहको समापन

कार्यक्रममा बोल्दै कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि ३ नं प्रदेशका प्रदेशसभा सांसद कुमारी मोक्तानले यस्तो बताएकी हुन् । नेपालका विद्यालयमा दरबन्दीको अभावको कारण बिभिन्न समस्याहरू सिर्जाना भएकोले ति सम्पुर्ण समस्या नेपालको शिक्षा ऐन तथा प्रणाली कै कारण भएको भन्ने कुरामा आफ्नो दुईमत नरहेको बताए । साथै उनले ३ तहको सरकार निर्माण भएकोले अब नेपालको शिक्षा प्रणालीलाई व्यवहारिक र जिवन उपयोगी बनाउनका लागि शिक्षा प्रणालीमा परिवर्तन ल्याउनका लागि ३ वटै सरकार मार्फत प्रयास हुने र त्यसमा आफु पनि सहमत भएको बताइन् ।

भिमफेदी गाउँपालिका वडा नं ९ मा अवस्थित रहेको लेकाली बसिफाँट माध्यामिक बिद्यालय २०४९ सालमा जाइटी जापानको सहयोगमा स्थापना भइ हाल कक्षा १ देखि १० सम्मको पढाइ हुँदै आइरहेको छ । रजन जयन्ती समारोह समापन कार्यक्रममा बोल्दै जाइटी नेपालका अध्यक्ष अजुर्न सिं तुलाचनले जाइटी नेपालले लेकाली बसीफाट बिद्यालय र जाइटी जापानको बिचमा पुलको काम मात्र गर्ने जानकारी गराए । साथै उनले बिद्यालयमा बिताबी ज्ञान भन्दा पनि ब्यवहारिक शिक्षा र सरसफाइको शिक्षा दिनु पर्ने बताए । जाइटी जापानका अध्यक्ष अचुसी कोबायासीले कार्यक्रममा बोल्दै आफुहरूले गर्ने सहयोग जारी नै रहने भए पनि बिद्यालयले भने आ ̆नो खुट्टामा उभिनु पर्ने कुरालाई बिर्सन नहुने बताए ।

फाल्गुण २८ गते देखि ३ दिन सम्म विविध कार्यक्रमहरूको आयोजना गरी आफ्नो स्थापनाको २५ वर्ष पुगेको उपलक्ष्यमा बिद्यालयले रजत जयन्ती मनाएको हो । विद्यालयको विविध गतिबिधि र इतिहास समेटिएको स्मारिका बिमोचन गरि सुरू गरिएको रजत जयन्ती समारोह ३ दिने बिबिध कार्यक्रमको साथमा बिजेताहरूलाइ पुरस्कार बितरण, अतिथिहरूलाई मायाको चिनो बितरण, कदर पत्र प्रदान, सम्मान पत्र प्रदान गदै अक्षय कोषको लागि करिब २ लाख ५० हजार संकलन गरि रजत स्तम्भको अनावरण गर्दै समारोहको समापन गरेको हो ।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष बिनोद कुमार लामाको सभाध्यक्षतामा भएको समापन कार्यक्रममा जाइटी नेपालका पुर्व अध्यक्ष तथा बिद्यालयका संस्थापक किकुची केन्सुके, जाइटी जापानका अध्यक्ष अचुसी कोबायासी, जाइटी जापानका अफिस चिफ तोसीकाभ मारूयामा, जाइटी नेपालका अध्यक्ष अर्जुन सिं तुलाचन, जाइटीका शुभचिन्तक मिचिको किकुचीको बिशेष आतिथ्यता रहको थियो ।

बन्ला त हरियाली सडक ?

◆ विकास संवाददाता

थाहा नगरपालिका कार्यालय जाने जेसीजमार्ग दायाबाँया लगाइएको बिरूवाको छेकबारलाई वायरिङ गरी सजिलै ढलाउन नसकिने बनाइएको छ । खाली रहेको छेकबारभित्र नयाँ बिरूवा लगाइएको छ ।

३ लाखको लगानीमा आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ बजेटबाट श्रावणमा बृक्षारोपण गरेसंगै नगरपालिकाले बिरूवाको संरक्षणको निमित्त प्रत्येक बिरूवालाई छेकबार लगाइएको थियो । तर छेकबार लगाइएको केही दिनमा नै १८ भाद्रमा नगरपालिका रोडमा रोपिएको बिरूवाको छेकबार नचिनेको समूहले ओखलेर फ्याँकिदिएका थिए । जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुरको सहयोगमा सडक हरियाली बनाउन विरूवा रोपिएको हो ।

हरेक दिन आवतजावत हुने नगरपालिकाको बाटोमा जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुरको ३ लाख रूपैया को सहयोगमा गरिएको बृक्षारोपणमा स्थानीय स्तरमा पाइने भन्दा फरक खालको धुपी र चाइनिज गुलाबको बिरूवा रोपिएको थियो । प्रति बिरूवाको ३ सय ५० देखि ४ सय सम्म परेको थियो, धेरै पटक पानी हाल्ने, गोडमेल र अनुगमण गर्दा पनि जनताले नचाहेको हो कि? के करण हो ? मानिसहरूले संरक्षण गर्न नै चाहेनन, स्थानिय समाजसेवी महिला शकुन्तला गोपालीले बताएकी थिइन ।

नगरको योजना अनुसार हराभरा बनाउने लक्ष्यले गरिएको बृक्षारोपणलाई उपभोक्ता समिति र आफु स्वयमंले स्याहार गर्दा पनि जनताले नै आफ्नो ठाउलाई हराभरा बनाउन नखोजेको जस्तो ब्यवहार देखाए पछि निक्कै नै दुखित भएको उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष दारा सिं गोपालीले बताएका थिए । उनले भने, कुच्याएका छेकबारलाई ल्याइ बनाएँ, राती तथा अन्य समयमा निगरानी गर्दै र हैं, पानी हाल्ने गोडमेल गर्ने गरे, केही ब्यक्तिहरू माथि शंका गर्दै निगरनी राखैं तर आफु निगरानीमा रहेको बेलामा त्यस्तो गलत काम गर्नेहरू भेटिएन, हुँदा हुदा अहिले त फुल्न लागेका बिरूवाहरू नै ओखलेर लगिएको पाइयो । के यो समितिको लागि मात्र गरिएको बृक्षारोपन थियो र ? उनले जनमानसमा यहि प्रश्न गर्न चाहेको बताइन, यदि थाहा कै लागि राम्रो बिषय थियो त किन संरक्षण गर्ने जिम्मेवारी सबैको हो भनेर बुझेनन त ? उनले भने । उनले अहिले पनि आफुले समय अनुसार निगरानी गर्ने गरेको बताएका थिए ।

'निगरानी बढाएर एकादुईलाई कारबाहीमा नल्याए सम्म समस्या नै देखिन्छ, अव हामी त्यो प्रक्रियामा छौ । खाली रहेका ठाउमा पुनः बृक्षारोपण, भत्किएका छेकबार निर्माण तथा अन्य ब्यवस्थापनका लागि अहिले भने नगरमा बजेट नभएकाले असारमा भने बजेट छुत्याएर मर्मत संभारको कार्य गर्छौं' नगर प्रमुख बिष्टले जवाफ भने ।

तर नगरपालिकाको प्रयासमा असार नपर्खदै नगरपालिकाले तेजपत्ताका बिरूवा ल्याएर रोपेकाछन । कुच्चिएको छेकबारलाई सम्भव भए सम्म बनाएर उभाएका छन भने छेकबार भित्र माटो थप गरि पहिलेका बिरूवालाई संरक्षण, नयाँ बिरूवा बृक्षारोपण, छेकबारलाइ नढल्ने गरी वायरिङ र गोडमेलका साथै पानी हाल्ने कार्य गरेको छ । के अव चाहिं साच्चै नै सुरक्षित हुन्छ होला त ? नभए कस्तो प्रक्रियामा जानुहुन्छ ? जवाफमा नगरप्रमुख लवशेर बिष्ट भन्छन 'सबैको लागि राम्रो हुने कुरामा नागरिकले नै रूचाएनन् भने त सुरक्षित हुन्छ भन्ने लाग्दैन, चाहैं जति नै बलियो बार किन नलाओस् । यति सम्म गर्दा पनि नराम्रो नियत देखाउछ भने निगरानी बढाएर नै कारबाही गर्नु आवश्यक हुन्छ, नत्र लगानी खेर नै जान्छ ।'

प्राथमिक उपचार तालीम

◆ विकास संवाददाता

उत्तरी मकवानपुरको थाहामा जारी २ दिने प्राथमिक उपचार तालिम सम्पन्न भएको छ । नेपाल रेडक्रस सोसाईटीको समन्वय अमेरिकन रेडक्रसको आर्थिक सहयोग तथा मकवानपुर जिल्ला रेडक्रसको आयोजनामा तालिम भएको हो । भूकम्प प्रतिकार्य कार्यक्रम (ईआर ओ) अन्तर्गत थाहा नगरका महिला स्वयम्सेविकाहरूका लागि तालिम सञ्चालन गरिएको हो । नेपाल रेडक्रस सोसाईटी दामन उपशाखाका सभापति राजकुमार केसीको सभाध्यक्षतामा १ चैत्र भएको तालिमको समापन गरिएको हो । सभाध्यक्ष केसीले सिकेका सिप तथा ज्ञानलाई व्यवहारीक तवरले प्रयोगमा ल्याउन सुझाव दिए । तालिममा थाहानगर साविकको दामन र पालुङको गरि १७ जना स्वयमसेविकाहरूको सहभागिता रहको थियो । तालिममा रेडक्रसको परिचय, प्राथमिक उपचारको बारेमा जानकारी, घाईतेको जाँच, बेहोस व्यक्तिको प्राथमिक उपचार र सुरक्षित आसन लगायतको विषयमा सहजीकरण गरिएको थियो ।

त्यसैगरि घाँटीमा केही बस्तु अड्केको खण्डमा कसरी निकाल्ने, रत्तश्राप र घाउ चोटपटक हुँदा लगायतको विषमा सहजीरकण गरिएको नेपाल रेडक्रस सोसाईटी जिल्ला शाखाका प्रशिक्षक तथा तालिमका मूख्य प्रशिक्षक सुजन विकले जानकारी दिए ।

भूतपूर्व सैनिक संघको जिल्ला कार्यालय उद्घाटन

◆ विकास संवाददाता

थाहा नगरपालिकामा नेपाल राष्ट्रिय भूतपूर्व सैनिक संघ जिल्ला कार्य समिति मकवानपुरले आफ्नो कार्यालय उद्घाटन गरेको छ । सो अवसरमा संघले विभिन्न व्यक्तिहरूलाई सम्मानसमेत गरेको छ । थाहा नगरपालिका वडा नं ३ घट्टेचौरमा रहेको तरकारी संकलन केन्द्रसंगै रहेको भवनमा संघले कार्यालय स्थापना गरेको हो । सो अवसरमा गजेन्द्रबहादुर कार्की, खम्बध्वज खड्का, शिवकुमारी खत्री, यसोदा थापा, ज्योती रायमाझी र जनककुमार हमाल ठकुरीलाई सम्मान गरिएको थियो ।

संघको केन्द्रीय सभापति दिगम्बर समशेर जवराको प्रमुख आतिथ्यमा भएको कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि जवराले समिति मार्फत एकजुट हुन संघको भूमिका महत्वपूर्ण हुने बतए । अवकाश पछि भूतपूर्व सैनिकलाई रोजगारीको आवश्यकता रहने भएकाले सैनिक संघमार्फत् पशुपालन , कुखुरापालन लगायतका जिवन उपयोगी सीपतालिमहरू दिने गरिएको उनले बताए । उनले देवता पुज्दैमा धर्म नहुने तर कसैलाई सेवा र सहयोग गरे धर्म हुने बताए ।

सम्मानित ब्यक्तिहरूको तर्फबाट बोल्दै सम्मानित ज्योति रायमाझीले समाजमा सकारात्मक सोचको कमी भएकोले सबैमा सकारात्मक सोचको बिकासको लागि शुभकामना दिंदै नगरपालिकाले उपलब्ध गराएको कार्यालय भवन अस्थायी भएकोले नगरप्रमुखलाई कबुल पत्रमा हस्ताक्षर गराउनु पर्ने बताए ।

अब हाम्रै थाहानगरको ओखरबजारमै
छपाईको शुभारम्भ
फ्लेक्स प्रिन्ट
काठमाण्डौं, हेटौंडा धाउनै पर्दैन...
अत्याधुनिक नयाँ मेसीनद्वारा १ घण्टा भित्र बोर्ड,ब्यानर तयार
AARAV creation
DESIGN•FLEX PRINT•PHOTOGRAPHY
Thaha-1, Okharbazar, 9855068340/9802068340
हाम्रा अन्य सेवाहरू
फ्लेक्स प्रिन्ट (ब्यानर/साइनबोर्ड)
होल्डिङ बोर्ड/स्टिकर प्रिन्ट/
फ्लेक्स फोटो/मायाको चिनो तयारी
प्रमाण-पत्र/कदर-पत्र/प्रशंसा पत्र तयारी
कार्यक्रमको ब्याच तयारी
विभिन्न डिजाइनका फ्रेमिङ
फोटो स्टुडियो/पि.भि.सी. कार्ड
9855068340/9802068340

'रुद्री पुजा' गरी मूर्ति स्थान्तरण

पाण्डुकेश्वर मन्दिर पुर्ननिर्माण

◆ विकास संवाददाता

थाहा नगरपालिको ऐतिहासिक र पौराणिक महत्व बोकेको पाण्डुकेश्वर मन्दिरको ऐतिहासिक महत्व र पुरातात्विक संरचनामा नव निर्माणका लागि भेला सम्पन्न भएको छ । कार्यक्रममा मन्दिर नवनिर्माण गर्नका लागि हालको मन्दिरमा रहेको महादेवको मुर्ती र अन्य मुर्तीहरू नव-निर्मित धर्मसाला भवनमा स्थानान्तरण गरि पुजापाठ तथा लहु रूद्री समेत लगाइएको थियो । पाण्डुकेश्वर क्षेत्र बिकास समितिको आयोजनामा सञ्चालन भएको कार्यक्रममा मन्दिरमा रहेका सम्पुर्ण मुर्ती तथा मन्दिरको सामाग्रीहरूको नामासुची बनाइ भेलामा जानकारी गराउदै उक्त मुर्ती तथा बस्तुहरू सुरक्षित राखिएको छ । वडा नं २ का वडाध्यक्ष गुप्त बहादुर कार्कीको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न कार्यक्रममा समितिका अध्यक्ष जनक हमालको सभाध्यक्षता रहेको थियो ।

कार्यक्रममा बोल्दै प्रमुख अतिथि नं २ का वडाध्यक्ष कार्कीले आफु महत्वपुर्ण समयमा रहेको सुनाउदै जगतको एकदम चर्चित मन्दिर पाण्डुकेश्वरको मन्दिर नयाँ निमार्ण र स्थानान्तरणको कार्यक्रममा सहभागी राम्रो कार्यको सुभारम्भ भएकोमा सबैलाइ धन्यबाद दिए । आफु खेलेको घुमेको मन्दिर बिभिन्न कारण जिर्ण हुनुका साथै २०७२ सालको भुकम्पले पनि जिर्ण भएको मन्दिरलाइ पुरातत्व बिभागले नवनिर्माणको लागि सहयोग गरेकोमा पुरातत्व बिभागलाइ समेत धन्यवाद ब्यक्त गरे । उनले नगरपालिकाको धार्मिक क्षेत्र पाण्डुकेश्वर र ऋषेश्वर मन्दिरको बिषयलाइ बिबादित नबनाइ नगरपालिकाको आश्वासनको आधारमा समितिको अध्यक्ष सहित राखेर समाधान गरि सकेसम्म पुरानै कायम गर्ने बताए ।

थाहा नगरलाइ धार्मिक पर्यटन केन्द्र बनाउनको लागि पुराना कुरा र यथार्थ कुरालाइ सम्भव भए सम्मको संचारको माध्यम प्रयोग गरि प्रचारप्रसार गर्नका लागि बैठक गरेर जाने बताए । कार्यक्रममा बोल्दै वडा नं ३ का वडाध्यक्ष राजेश केसीले ऋषेश्वर मन्दिरको अवस्था निक्कै नै जटिल भएको कारण मन्दिर संरक्षण समिति गठन गर्नु पर्ने बताए । आफु ऋषेश्वर वन समितिको अध्यक्ष भएर पनि मन्दिरमा संकलन भएको रकम संकलन गरेर राखेको र त्यसको उचित सदुपयोग गर्ने तर सबैको सल्लाह अनुसार नै गर्ने बताए । अन्य मानिसहरूले रकम संकलन गरेर आफैले प्रयोग गर्ने गरेको र भर्खर सम्पन्न फाल्गुण पुर्णिमाबाट पनि २४ हजार ९ सय ३० रूपैया संकलन भएको रकम आफुले सुरक्षित राखेको बताए ।

नेपाल सरकार संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्यान मन्त्रालय पुरातत्व बिभागले पाण्डुकेश्वर महादेव मन्दिर पुन निर्माणको लागि १ करोड १७ लाख ९२ हजार ७ सय ८४ रूपैयाँ ३० पैसामा बि.स. २०७५ असार मसान्त सम्ममा निर्माण सम्पन्न हुने भएको हो । भक्तपुरका धर्म एस/छायाँश्वरी जे.भीले ठेक्का नं डी.ओ.ए.-३/०७४/०७५ अनुसार ठेक्का लिइ कार्य सुरू गरेको हो ।

पाण्डुकेश्वर क्षेत्रबिकास समितिका सदस्य कमल कुमार केसीले मन्दिरमा दैनिक नित्य पुजा गर्न, नगरा बजाउन, सरसफाइ र अन्य कार्यको लागि ३ जना कर्मचारी नियुक्ति गरिएको भए पनि समितिको आम्दानिको स्रोत नभएकोले समस्या भैरहेको बताए ।

बैठक बसेर झोलामा माइन्युट राखेर घरमा राख्नु पर्ने अवस्थाबाट यो अवस्था सम्म आउदा आज यो मन्दिर पनि भत्काउन परेको छ, राज्यबाट बार्षिक १६ हजार ६ सय रूपौया गुठी संस्थानबाट आउने भए पनि बार्षिक रूपमा बिभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न ५ लाखले पनि नपुग्ने समितिका अध्यक्ष जनक हमालले बताए ।

शिक्षाका लागि साझा प्रतिवद्धता

◆ विकास संवाददाता

सरोकारवालाहरूले मकवानपुरको उत्तरी क्षेत्र थाहा नगरपालिकाको शैक्षिक गुणस्तरबृद्धिका लागि एक जुट भएर अघि बढ्ने प्रतिवद्धता ब्यक्त गरेका छन । जनकल्याण माविका भूपू बिद्यार्थी समूहको आयोजनामा ३ चैत्रमा राजधानीमा भएको कार्यक्रममा थाहा नगरका प्रमुख लवशेर विष्टले सबै सरोकारवालाहरूको अपनत्व हुने गरी शिक्षा नीति बनाएर अघि बढ्ने प्रतिबद्धता ब्यक्त गरे ।

उनले राजनीतिबाट माथि उठेर फेरी एक पटक शैक्षिक जागरण चलाउनु पर्नेमा जोड दिए । नगरप्रमुख विष्टले सबैले अपनत्व र स्वामित्व लिने गरी अल्पकालिन, मध्यकालिन र दीर्घकालिन योजनाका साथ शिक्षा नीति बनाउने प्रष्ट पारे । उपप्रमुख खड्ग गोपालीले शैक्षिक विकासका लागि आफू व्यक्तिगत र संस्थागत सहयोग गर्न सदैव तयार रहेको प्रतिवद्धा व्यक्त गरे । जनकल्याण माविका प्रधानअध्यापक सानोभाइ कार्कीले शैक्षिक गुणस्तरबृद्धिका लागि आफूले कुनै कसर बाँकी नराखेको भन्दै हातेमालो गर्न सवैलाई आव्हान गरे । कार्कीले जनकल्याण माविको आगामी योजना र रणनीतिहरू समेटिएको कार्यपत्र प्रस्तुत गरेका थिए ।

पूर्व विद्यार्थी अच्युत्तमप्रसाद ढकालले थाहानगरको समग्र शैक्षिक योजना समेटिएको कार्यपत्र प्रस्तुत गरे । उनले विद्यालयहरूको मर्ज गरेर अघि बढ्नु राम्रो हुने सुझाव दिए । कार्यपत्रमाथि टिप्पणी गर्दै प्राध्यापक बद्रीप्रसाद विडारीले शिक्षामा हुने लगानी र प्रतिफलको लेखाजोखा हुनुपर्ने बताए ।

सूचना तथा सञ्चार केन्द्रीय सहकारी संघका अध्यक्ष विष्णुहरि ढकालले शैक्षिक पर्यटनका लागि ठूला लगानीमा आवासीय विद्यालयहरू सञ्चालनमा ल्याउनु पर्ने आवश्यकता औंल्याए । कार्यक्रम संयोजक कुमार नेगीले पालुङ, हेटौंडा लगायत अन्य स्थानमा पूर्वविद्यार्थीहरूको भेला गरी सुझाव संकलन गरी विद्यालय सुझाव दिने र श्रोत जुटाउन पहल गर्ने बताए ।

हार्दिक बधाई

यस साप्ताहिकका सम्वाददाता श्री जनक तामाङ तामाङ संचार समूह मकवानपुरको उपाध्यक्ष जस्तो गरिमामय पदमा निर्विरोध निर्वाचित हुनुभएकोमा उहाँप्रति हार्दिक बधाई ज्ञापन गर्दैं कार्यकालको पूर्ण सफलताको लागि शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

विकास खबरपत्रिका
साप्ताहिक परिवार

नयाँ व्यवस्थापनसहित खुल्यो

दामन भ्यू टावर एण्ड रिसोर्ट

;Dks{ e/t ufkfnL

मोवाइल नं. ९८५११२५७०८

होटल प्रकाश इन्टरनेशनल प्रा. ली. द्वारा सञ्चालित

:sfe6/
60fS6/
/fn/
l6k/

निर्माणसम्बन्धी सम्पूर्ण सेवा

बी . एण्ड पी. निर्माण सेवा
थाहा-६, बज्रवाराही, मकवानपुर
९८५१०६३९४७(प्रदिप), ९८४५४०४३५५(सुरज)

अनलाईनबाटै

ufpB/sf va/, ca ljZje/

www.bikaskhabar.com

लगअन गर्नुहोस् ।

'तपाई जहाँ, विकासखबर त्यहाँ'
दैनिक कुर्नै पर्दैन
पलपलको खबर....

विकासखबर डट.कम.
इमेल:
bikaskhabar@gmail.com

● ljsf; dIN6ldI8ofsf nflu k|sfzs :सुरजकुमार भुजेल (९८५५०६८६९५)● ; Dkfbs : कुमार नेगी (९८५५०६८०७०)● ;dfrf/ ;Dfj|s ॥ अशोकसुजन श्रेष्ठ (९८५५०६८३५३)● sfof{no : थाहा-४, मकवानपुर● db|0f : श्रीया अफसेट प्रेस हेटौंडा ● 0d]n॥ bikaskhabargmail.com